

HIRDETÉMÁNYEK,

Előzetes példányok és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide kerülendők

Hírmentésen levelek csak ismert kézektől fogadjatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy órára	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsorított sorozati beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyiltér 4 hasábsorított sorozat 20 kr.

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Szerda, szept. 3.

172. szám

Maliczia.

(T.) „A félhivatalos sajtónak nincs egyéb dolga” — mond a „P. Napló” — „mint a kormányt dicsérni;” mi pedig azt vesszük észre, hogy az ellenzéki sajtónak nincs egyéb dolga, mint a kormányt gyalázní, ergo, ki ki maga mesterségét folytatván, kvittek lennénk. De nem is úgy van még az egészen; mert az a mit az ellenzéki sajtó elkövet, az nem csak éppen kormányt támadás és gyalázás, hanem a „P. Napló”-ról szólva, a legkörülfontabb maliczia. Hát ha az ily körülfont malicziával szemben a kormány védelmébe kissé jobban belemelegszünk, mint azt a hideg tárgyilagosság követelné, az ellenzéki sajtó, kivált pedig az ellenzéki sajtó malicziózus részének lelke rajta.

Hát most is, mit mondjunk ahhoz, a mit az ellenzéki sajtó malicziózus része a királynak aradi beszédeiről írka firkál, már t. i. azon beszédekről, melyeket a király az előtte tisztelgő kiüdütségeknél válaszul mondott. Annyira megy ugyanis ez a malicziózus kötekedő sajtó, hogy ő felségét, amiért hogy a Tisza kormányval megelégedni látszik, már már oly bábnak deklarálja, kinek szájába minden szót a Tisza kormány ad, s ő felségét eszközül használja fel arra, hogy vele saját magát, már t. i. a Tisza kormányt dicsértesse.

A ki azt az abszurdumot, mely ezen irigykedő epés kötekedésben van, be nem látja, az bizony még elhiheti, hogy ily lehetetlenségek is történhetnek a nap alatt. Hogy van egy kormány, mely elég arczatlan oda menni a királyhoz, s adni előbe paksamétákat, melyekről a király annak dicsőítését olvassa le, ki azt a dicsőséget saját magáról írta va a És hogy az a király az ilyen szemtelen kormányt meg nem vetné és ki nem utasítaná az ő királyi hajlékából. Egy I. Ferencz József, kinek lovagiassága és férfiasága, világszerte ismeretes és az intelligens népek tisztelgetnek tárgyát képezi. Az egyiptomi kedivéről talán ellehetne mon-

dani, hogy a mit az angolok szájába adnak, elreccsítálja, de saját kormánya utasításából talán még az se tenné, és nem is képzelnék magunknak európai fejedelmet, ki a kormány sugalmazása folytán, hogy a „P. N.” szavaival éljünk, kortekednek. A trónbeszédet a kormányok szokták fogalmazni, s más fontosabb politikai ügyeknél is hozzá járul a kormány az oly diplomacziái nyilatkozatokhoz, mely a fejedelem ajkairól repül vi ággá, de hogy egy kormány odáig megy a tolokodásban, hogy a fejedelmet a kormány dicséretére sugalmazza: na már ilyen vad állapotot, oly országban, hol nem a fejedelem függ a kormánytól, hanem megfordítva, még nem láttunk.

Szeretnie kell a fejedelemnek azt a kormányt, melynek oly határozott támogatója gyanánt lép fel, mint a hogy azt a magyar király a Tisza kormány irányában teszi, de hogy a Tisza kormány oly okatlan lenne, hogy a királyt ezen kegyét magának kikunyorálja, s ezzel az ő gyengességét s gyámoltalanságát legfelsőbb helyen markirozza: hát ezt meglehetne volna a „P. N.” által istenített Bittó kormány, de nem egy Tisza kormány. O felsége is aligha nem azt tartja: hogy az nem érdemi meg azily magas támogatást, a ki kéri, hanem az, a ki nem kéri.

De hogy is egyez meg a „P. N.” ezen legújabb hepeziáskodása ugyancsak az ő híres logikája által világá g bocsátott ama feltevéssel, hogy: Tisza Kálmán a közvéleményre nem ad semmit. Ő csak Bécsre és a mamelukokra számít. — Hát ha a közvéleményre nem ad semmit, hogy merné magát kitenni annak, hogy ily tolokodás által, mely a fejedelem megvetését vonhatná maga után — nyerve meg azt a „semmi” közvéleményt? — Ha semmit se ad rá, minek akarja megnyerni?

És a „P. N.” a félhivatalos sajtót vádolja, hogy a kormány dicsőítő-ével foglalkozik. Pedig dehogyan foglalkozik. Hanem azt már csak nem lehet neki elnézni, hogy ily komédiát tűzzön a kirá-

lyi nyilatkozatokból valaki s hogy még az ő intelligens (!) publikumával is elhihesse az ő bornirt állításainak lehetőségét.

— A szerb király ellen való merénylet híre tartotta tegnap izgatottságban a főváros közönségét. Milán király és neje utazott át Budapesten, s ez alkalmából azt a hírt korpoltálták, hogy a horvátok merénylet terveznek a király ellen. Azonban az egész kőza hír volt, és csak a kelenföldi vasútállomáson történt vonatkisklás hozott kapcsolatba a szerb király ellen tervezett merénylet hírével. A rendőrség és vasútiigazgatóság közgei által a helyszínen azonnal megejtett vizsgálat eredménye arra enged következtetni, miszerint itt tisztán vasuti baleset forog fenn, mely a sinek tágulásából és a talpfák korhadat voltából származott.

— A kereskedelmi és iparkamarák újjászervezésére vonatkozó törvényjavaslat a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban már teljesen elkészült. A javaslat még az országgyűlés összeülése előtt nyilvánosságra fog adni, hogy az illetékes szakértők és testületek megtehessék észrevételeiket. A mint az országgyűlés képviselőháza átesett az előleges teendőknön, be fog terjesztetni a javaslat, a melyről illetékes körökben azt hiszik, hogy a jövő évi február hóig törvényerőre emelkedik. Ugyancsak a miniszteriumban buzgón dolgoznak az ipartörvény által kilitásba helyezett többi törvényjavaslatok előmunkálatain is. Ezek között valószínűleg először a munkások segélypénztáráról szóló törvényjavaslat fog elkészülni. Az építómesterek ipara egyelőre csak rendeltéleg fog szabályoztatni; a mérnök-és építész-egylet által e célra kidolgozott törvényjavaslat egyelőre félretéttik.

A francia-kinai hábcru.

Páris, szept. 2. Mint a Havas-ügynökségnek ma reggel 9 óra 45 percznyi kelettel Shanghaiból távirják, Tien-Csinból oda az a hír érkezett, hogy Li-Hung-Tsang méltóságától, egyszersmind miniszteri és alkirályi rangjától megfosztották nyilvánították. E hír egyéb iránt megerősítésre vár.

Corbet tengernagy hadműveleteiről újabb hírek nem érkeztek. A helyzet csüggesztő; a valódi háboru előnyösebb volna. Azt hiszik, hogy kiutasítási parancsot ka-

uszásban, és csakhamar egy kis diákok, Diószegy nevűt, kiszabadítottam; később a magas hidon át igyekezve, hallom, hogy egy Benzur baka a kompnak ürvényei közé sodortatva, faldoklik; én ruhástól a magas hidról a Bodrogba vetem magamat, utánam társaim a partól már közeledtek, s a nagy bajuszu vitét kibánciroztuk; szegény már nagyon sokat ivott; hasra fektettük, piüföltük, alkalmatlan terhétől így szabadítottuk meg.

A tüzoltás, mint minden diáknak, a patakinak is ambíciója volt. A várnak gyönyörű kertjében olvasgatva, észre vettem, hogy a várossal összekötött Józseffalván tűz ütött ki. Elkialtom: „incendium” és az első között a tűznél voltam; oltottuk diákosan! A lángokon erőt vettünk, midőn a kunyhó-szerű háznak szegény tulajdonosnője, egy füvel rakott szajdával hátán, megérkezett; szegény öreg a lángban álló istállóba kötött bonyuját siratta! nosza a bonyu után! és ezt szerencsésen kihoztuk. Szegény vénasszony! újra zokog; most meg a búcsójében a kis kamarába szorult unokáját siratta. Szegény öreget ezírán leteremtettétem: „Hát anyó, kegyelmednek előbb való a bonyu, mint az unokája!” És azon pillanatban az ég padlásu kamarában teremtem s a kisdobot búcsóstól a kiszakított keresztifjú ablakon kiadtam; utána magam igyekeztem, de már féltelán huztak ki pajtasaim; ruhám leégett, magam a füsttől szerezesen fekete lettem. A Hohenzollern-Schwanlegerek ezredese, Turn Taxis, figyelmesen szemlélte a diákoknak virtuskodását, és előbe kerülve, engemet egy arannyal megkínált, mit nevémet társaim visszautasítottak; a herczeg megtudja nevémet, réam ismert; most füstös

punk. A khinai hatóságok körében nagy az izgatottság.

London, szept. 2. Mint a Times-nak ma reggeli kellettel Pekingből távirják, a főváros utcáin falragaszok láthatók, melyekben a khinai kormány háborút hirdet Franciaország ellen, — egyszersmind szigoruan meghagyja a lakosoknak, hogy bármely más nemzet polgárainak bántalmazásától tartózkodjanak.

Rendezett tanácsu városok jegyzőinek képesítése.

Szilágymegye közönségéhez a belügyminiszter a rendezett tanácsu városok jegyzőitől követelhető minősítés kérdésében nagy érdekű rendeletet intézett. Ezen rendeletre az szolgáltatott okot, hogy szilágymegye törvényhatósági bizottsága M. D. nek Zilah város aljegyzőjévé meg választását megsemmisítette, s pedig azon okból, mert a megválasztott sem az 1883. I. törvénycikk 5. §-nak VI-dik pontjában az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok jegyzőire nézve, sem az ugyanazon törvény 6. ik §-ban a községi és körjegyzőkre előrt képessítéssel nem bír. Ezen közgyűlési határozat ellen Zilah város közönsége felfolyamodott, mely felfolyamodás folytán a szóban levő határozatot a belügyminiszter felül vizsgálván, helybenhagyta azt, bárha az abban első helyen követelt minősítés csak törvényhatósági joggal felruházott városok jegyzőire nézve kívántatik meg, s annak hiánya egy rendezett tanácsu város jegyzői tisztségének elnyerhetésére akadályt nem képez. A belügyminiszter határozata a közetközéppen van okadatulva:

A rendezett tanácsu városok jegyzői mint az már az 1879. ében 1009 sz. a. kiadott miniszteri rendeletben kifejtett, az abban felemlített kérdések tekintetében a községi jegyzőkkel egyenlő elbánás alá esvén, ebből önként következnek, hogy ily városok jegyzői, továbbá a községi és körjegyzők között a képesítés meghatározása tekintetéből sem lehet különbséget tenni, s hogy e szerint a nevezett városok jegyzőinek, a menyiben akár jegyzői, akár fő vagy aljegyzői elnevezés és hatáskörrel szabályszerűen rendszerezített állásokot foglalnak el, a községi és körjegyzők részére törvényileg megszabott képesítéssel kell bíriok. Zilah város az 1876. XX. tez. 3. §-ának világos és határozott szavai szerint a következő 4. és 5. §§-okban kivételekkel ugyanazon jog, hatáskör és kötelezettségek mellett helyzetet el

rajktó gyöngéden átölelt. Bezzeg volt most „éljen!”

Főiskolánkban a Pestalozzi tanító-rendszert divatozták; a jeles gyermek a gyöngébbeket, a nagyobb diák a kisebbeket kikérdezte, oktatta, vezette. Ezen, láncszerű összeköttetésből fejlett ki Pataloninak a gyöngébbek védelmét első kötelmi tisztelő, önkéntes törvénye; és mint amerikai a nőnek, aként a pataki diák a kisdobeknek és gyöngébbeknek védelmében találta örömet, büszkeségét. Ezen fokozatos oltalmából fejlődött ki a másfélezer tanulónak páratlan testvérisége, melynek hálája tul az iskolán, az életben is szívünkbe oltva maradt. Eltem alkotmányán, ha régi iskolatársaimmal találkozom, azt a napot megünnepelem.

Főiskolánkban ha volt hibája, az vala, hogy Patakot időmben, a jeleseket előszere-tettel gondozó s a gyöngébbeket hanyagoló intézetnek lehetett tartani. Én, mint pályavégzett ifjú, egyik tanító barátomnak e mi-att szemrehányást is tettem. „Barátom!” felelt; „ha egy osztályból két jeleset nevelünk a hazának, mi hálás munkát végeztünk.” Okoskodása nem nyugtatott meg, annyival inkább, mert akkor a konkolyt a buzából kiejtő rosták még nem működtek. Az iskolások az életnek különböző pályáira nem utasítottak. A genie, mint a gyöngé csakis a politikai, juridikai vagy egyházi pályára képeztetett.

Mint mindennek, úgy a pataki iskolának is lehettek gyöngé, itt-ott neveléses oldalai.

(Vége köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Csevegés.

Szücs Istvánnak ajánlja

Vay Dániel

(Folytatás)

Tegyen szabad Kövyhez visszatérnem; maig látom öleiben öcsémet, Lászlót. — Kövi Lászlót kiválólag szerettem, igaz, én öcsémnél szebb és ügyesebb gyermekeket nem láttam. Hej! Laczkóról sokat beszélhetne a pataki krónika; ki ma Bernáth Berezninek esikorgó téli éjszakán megásta a farkasvermet, melybe, midőn a kilépő nevelők beleesett, még bukás közben kiáltotta: „ezt László esekedte”, más éjjelen a kovács-utczát hógömbökkel eltorlaszolták, hogy a felakasztott közlekedés miatt káromkodó tökök ne vessenek; vagy midőn a legmagasabb kerítésen által mint esett át a gyümölcsös kertbe; de ki tudná ezeket elsorolni, elég az, hogy László a másfélezeret meghaladott népességű pataki iskolának elkényeztetett gyermeke volt; ha játéka választottak, első Vay Laci és Erdélyi Janesi, a később kültő, utolsó mindig csekély magam voltam; szép volt az Lászlótól, hogy tizenhárom évig vele egy szobában laktam, és ügyességének előnyeit velem soha nem éreztettem. Bámulom, hogy szive anyai kényeztetés után mindig nemes maradt.

Már benne lévőm ügyetlenségimek kivallásában, elmondom, miként barátom, a szilaj Hunyady Pál, egy este könyveim között meglepett, s magával a nagy táblákbán zajló Bodrog hidján által és Pis-Patakból

alkozó a
ével esz-
sz vállal-
két havi
szik élet-
hogy a
vállalko-
870 bér-
személy-
538,583
pedig
nevelősá-
ntár.
ügében
i voltak
ajos ta-
Mihály
közti
ala men-
y pedig
akkép
lőmlékek,
b az ül-
egészsé-
állását
ap szept.
l egybe-
es csolna-
A táncz
ázó egy-
szépen
ttatni. A
a vízhat-
elzárva.
ilágitva,
en mind
na égni,
na fogja
sarnokba
l. Pipere
ezrend a
foglalva.
i. — ak-
pép hold-
tétőlókra.
enörzési
zítő pa-
rárosi ta-
emlékhez
is meg
badságon
póttatar-
ezelőtt a
peltek és
utak be-
lenörzési
nni. bár-
ány pót-
zámítani.
Tegnap
spalotán,
t egyház
tságnak,
három
tag. A
ismeret-
rálásztás,
kellőkép
szenvel,
ra a fog
eri taná-
közokta-
rtott lő-
legjobb
rtos tal-
Kornél I
r. Kohut
t megté-
tségre
ek, hogy
egy este
meggyónt
zik rám,
érelázító,
tani. De
a szivel-
az ügy
nt kibé-
zeretnek
terhére
alassunk
tellenység
— s an-
sülhet-
ni. Ne
elárluja,
óla „mi
kegyed-
egy oly
aság ok-
e megha-
sre, ha
tul meg-
tkezendő
tlyezása
ni.“ Te-
gyoni ál-

Sándor nagyváradai főrabbi Hunvald Lipót kereskedő szép fiatal leányának temetésénél fungált a napokban Kolozsvárról. A derék főpap annyira megnyerte ugy megjelenésével, minir szónoklatával a kolozsváriak tetszését, hogy egész elragadtatással beszéltek felőle a berezes testvér-haza fővárosában. A kolozsvári lapok is feltűnően dicsérik Kohutot, többek közt az „Ellenzék“ így ír felőle: „Dr. Kohut nagyváradai főrabbi megjelenése és kiválóan szép szónoklata, melyet a tegnapi temetésen tartott, városszerinte keresztényen és izraelita polgártársaink soraiban mély benyomást keltett. A kitűnő szónoknak a legzengetesebb magyarsággal elmondott két szép beszéde, melyekből a legmodernebb, legtisztultabb és legkeresztényesebb vallásbölcséleti szellem sugárzott ki, élénk rokonszenvet keltett a derék lelkes iránt, kinek példája a legfoglaltabb is meggyőzheti, hogy az izraelita hitfelekezet valóban felvilágosult és tanult papsága épen nincs ellentétben sem a keresztény hitfelekezetek szellemi irányával, sem a haza iránti nemzeties szellemmel. A kolozsvári izraeliták is ösztönt merithettek, hogy ilyen derék, felvilágosult papot állítsanak hitfelekezetük élére. „Ha minden hitközsedek egy-egy dr. Kohuthoz hasonló emelkedett szellemű pap állana az élén: bizonyára nemsokára csak hírből ismerne Magyarországot az antiszemitizmus.“

Egy helybeli tisztességes család nál lakásár és ellátásra felvétetik a jog akadémiát vagy keresk. tanintézetet látogató nagyobb tanuló. Tudakozódhatni szerkesztő segünkbn.

Szerelmi dráma. Titokzatos öngyilkosság és gyilkosság történt hétón Bécsben. A Wieden városrész egy vendéglőjében tegnapelőtt este Ottnevi tüzeriszthelyettes vett egy ifju nővel lakást. Ma reggel Ott előbb az ifju nőt, aztán önmagát lötte agyon. — Mindketten szörnyet haltak. A rendőrségnek még sem sikerült a titokzatos eset minden részletét felderíteni. De igen valószínűnek tartják, hogy szerelmi dráma fog fenn.

Merénylet egy börtönben. Moszkvából jelentik aug. 26-áról: A helybeli központi fegyházban levő a Sachalin szigetre leendő deportációra ítelt 25 éves Sinczyn terrorista 24-én éjjel azt kívánta, hogy külföldi zárkába szállítsák, minthogy nem bír az elzárt utcazi csöveslék közt maradni. Midőn őhaját nem teljesítették, Sinczyn azt mondta, hogy a fegyház igazgatóval akar beszélni. Az igazgató megjelent, de óvatosságból Skvorzov és Kopez tisztviselők kísérték. Alig hogy Sinczyn a két tisztviselőt meglátta, rájuk rohant s nagy késsel igen veszélyes sebeket ejtett mellükön. Az igazgatónak még volt ideje elmenekülni és zajt csapni. Az elősiető katonák csak erős küzdelem után fegyverrel tették le a merénylőt. A két sebesült tisztviselőt kórházba szállították, hol Skvorzov már meghalt seibeiben. Még eddig nem sikerült kideríteni: hogyan jutott a fogoly Sinczyn a nagy kés birtokába.

Örült a színházban. Münchenből távirják tegnapi kelettel: Az itteni operaszínházban ma Wagner Richard „Götterdämmerung“ jának előadása alkalmával borzalmas jelenet játszódott le. A harmadik felvonás nyitányát adta elő épen a zenekar, midőn egy harsány kiáltás hangzott el a nézőtérben. A közönség megrémül, néz jobbra-balra, midőn ismét három kiáltás hangozta túl a zenekar játéka. A zenekar egyszerre elhallgat s az egész közönség arra fordul, a honnan a kiáltások hagzotak. Egy elegánsan öltözött fiatal ember a legnagyobb felindulásban a mellette ülő nőre vetette magát s nyakát fojtogatni kezdte. A nő már közöl volt a megfurdaláshoz, mert a közelülők nem tudták megfékezni a dühöngőt. Midőn végre hat bátor férfi neki ment az örültnek, az kiesergette kezei közül áldozatát, ki ájúlva rogyott össze s megátadó ellen fordult. Erre kétségbejött harez kezdődött el a nézőtérben, végre sikerült az örültet megkötni. Kényszerubbonyt huztak rá s az örültet meggyógyító állomásra vitték, hol rögtön egy vaságyra kellett költöztetni. A szerencsétlen ember, ki rögtön örültté lett, állítólag egy Hummel nevű bécsi mérnök, ki kójutazában ment Münchenbe.

A Greely expedíció tárgyában New-Yorkból aug. 20-ról még a következőket írják: „Az a hír, hogy a végszükségében a Greely hadnagy parancsokká alatt álló legénység éhen halt, az egész országban kínos benyomást tett. A hirt legelőször a new-yorki Times közölte, s Washingtonból megczáfolták, de a matrózok vallomása folytán igaznak bizonyult. Greely „habozó“ nyilatkozatai, melyek szerint ha megtörtént, akkor is tudta nélkül esett meg, csak a borzasztó tény aloposságát sejtették, míg végre a kiástartolt állapotok az iszonyu tettet kétségtelemmé nem tette. A mi a dolgot még ré mületesebbé teszi, az azon utólagos leleplezés, hogy a legénységnek egyik német tagja, Bach Henrik, állítólag élelmiszerek lopása miatt, mely akkor történt, midőn már a napi élelem minimumára voltak utalva, Greely parancsára agyonlővetett. — Holttestét aztán ugyanazok, kik őt bevádolták s halálát követelték, csakhamar kiásták s megették. Greely azt vallotta, hogy nem tudja, mit tettek az agyonlővöttel. Bach állítólagos holttestét azonban New-Yorkba hozták, s egy itteni temetőbe temették el. Az eltemetett valószínűleg csak váz volt. A boldogtalan egyik nőtestvére, ki a távoli Nebreskában lakik, testvére holttestének kiásását s megvizsgálását követelte.

Az expedíció tudományos észleletei s eredményei e borzasztó leleplezések mellett hátterbe szorulnak. Az északamerikai államok a történetek után sokáig nem fognak új expedíciót kiküldeni. A sajtó és az ország lakossága pedig parancsolólag követeli: Hagyd abba a borzasztó játékot!

Mérges gombák. A Berliner Intelligenzblatt-ban helyreigazítja egy természet-tudós azt a néphitét, hogy meg lehet ismerni a mérges gombát, ha ezüst kanalat, vagy egész hagymát tesznek a vízbe, melyben megfőzik. „Az ezüstkanál — ugymond — bizonyos körülmények közt megfeketedik, ha káposzta, vagy hagyma közt hagyják a tűzhelyen s fehér marad, ha mérges gombák közt van is. Ebből kitűnik, hogy mennyire megbízható a vizsgálatnak ez a módja; ép ily megbízhatatlan a vörös hagyma. — Egyáltalán nincs egyéb szer, melylyel a mérges gombát meg lehetne különböztetni az ehetőktől, mint azok alapos ismerete. Az a néphit, ha tovább terjed, nagy szerencsétlenségeket okozhat.“

x. Egy keresztény fiatal ember, kinek szép írása van s magyar és német levelezésben járta, alkalmazást nyer. — Ajánlatok irásban T. S. M. czímen e lap kiadóhivatalába küldendők.

CSARNOK.

Augusztá regénye.

(Angolból.)
Nevem Henry Hamilton Mikor még fiatal föllengző legényke voltam, egy leány életét menttettem meg. Czirkusz-lovarnó volt. Bravourjaival nagy feltűnést keltett szülővárosomban. Jó magam is sokszor gyönyörködtem benne, talán többször, mint kellett volna. Egyszer egy rud tört el felettem s ha én nem vagyok ott fejtére esik és megöli. Karommal fogtam fel. Megsérültem ugyan de Augusztá (igy hitták a lovarnót) meg volt mentve.

Augusztá nem ment társulatával, hanem háladatosságból ott maradt a fogadóban s nekem találakat adott. Nagyon hálás, nagyon szerető és nagyon kedves volt. Én azt is hittem rólla hogy becsületes. Augusztá elmondván nekem, hogy tisztességes családból származik, s elég örült volt e czirkusz-társasághoz csapni. . . . szóval egészen belebolondultam. Ugy látszott ő is szerető, így titkon eljegyeztük egymást. Hanem édes anyám mégis nyomára jött a dolognak s elszörnyedve mondta:

— Fiam az istenért, mit gondolsz, egy czirkuszhozlyegyet akarasz nőül venni?
— Elhagyta már a czirkuszt, édes anyám! Széles le ny volt, de már megbánta hibáját.

— Hazudott fiam. — kiáltott anyám. Az a leány rozsz, én mondom neked! csak játszsa az ártatlant, ámitás magaviselete, minden szava hazugság. Nem fiatal és nem becsületes. Haját, arcát festi; szóval nyomorult teremtes!
— Nem, ezt ne mondja édes anyám becsületes, jó leány. Szeret engem és én is szeretem őt!

De anyám nem hagyta anyujában a dolgot. Utánna rézett a dolognak, s bebizonyította nekem, hogy a leány nagyon közönséges teremtes. . . . Ez irtózatossá csapás volt rám nézve, anyám kijőzanított, de szívetem zuzta össze, beláttam, hogy anyámuak igazavolta, s a mint ez éjjel találkoztam Augusztával (mindig éjjel volt a találka) mindent elmondtam neki.

— Ha ez igaz — fakadtam ki elkéservedre — válunk kell.
Augusta reszketni kezdett, s aztán rám meredt.

— Igen, mindez igaz — mondá keserűen. Nem vagyok jobb, mint a többi közönséges czirkusz hölgy, talán még rosszabb is vagyok, 15 éves multam, festem arcomat. Hogy hajamat festeném az már hazugság, de elvégre is kendőzőm magam ennyi elég. Szeretem őnt. Elhatároztam, hogy hü és igaz élettársra leszek, dolgozni fogok, szeretni fogom hiven és igazán, de ennek immár vége van. . . . Ha az a mindenbe belekötnyeleskedő asszony nem avatkozik ügyünkbe, őn nem gyauakszik, mi boldogok leszünk. . . . igen boldogok, mert sohasem adtam volna rá okot, hogy multamról tudakozdják! Most már őn mindent tud, nem bíznék bennem soha!

Szazalt ott hagyott. En kétségbeesve utána kiáltottam:

— Ne hagyj itt, jöjj vissza!
Augusztá nevetett,
— Nem. Köztünk mindennek vége, nem tudnám őnt többé megcsókolni, most már, midután őn mindent tud. El kell válunk!

Egy óra múlva elutazott.
Szerencsétlennek éreztem magam, pedig édes anyám szerencsésnek tartott ifjuságom elrepült, gazdag s általánosán tisztelt, becsült polgár lettem, de a szerelem elkerült. A város főúrvosnaka leánya örülten belém szeretett, de én jéghideg maradtam. Eltem örömtelen, gyászos volt. . . .

Az évek egymásután teltek, édes anyám már 80 éves volt, egy nap azt mondta nekem, hogy meg kell házasodnom.
— Válassz magadnak egy jó szívű okos nőt, jó gazdaasszonyt! Ott van Hetti Black,

kérd meg a kezét, bizonyosan nőül megy hozzád.

Engedtem anyám tanácsának. Hetty Black majdnem oly idős volt mint én, arca csontos, sápadt, nagy szája volt, csak szép szemei tettek vonzóvá, s beszédében volt valami elragadó. Szegény leány volt, demüvelt és értelmes. Nagyon szeretett engem. Nem-hiuságból mondom ezt!

Nőül vettem. Házasságunk után egy kis kójutazást tettem Londonba. Egy nap egyedül bolyogtam az utcákon.

Az egyik sarokban nagy esőülést veszek észre. Egy rongyokba burkolt asszony esett össze az utcán, azt csodálták.

Erősen vérzett, én értemtem egy kicsit a sebészethez, megakartam nézni. Az emberek azt gondolták, hogy orvos vagyok, utat nyitottak nekem. Lehajoltam hozzá, a közeli gyógyszerertárból csillapító szert hozattam, ami talán életébe került volna. De a mint sápadt arcát jobban megnéztem, s ő is szemeit kinyitja, ijedten hátrátantorgok. A nő — Augusztá!

Ő is megismert. Ez borzalmas pillanta volt.

— Oh bár ne találkoztunk volna! sutogó rémületes hangon — ennél nagyobb csapás nem érhetett.

Végre megjött a hordkosár, egyik közeli kórházba vitték. Egy kis szobába helyezték el. En utána mentem.

— Mily jó szímben van ön — mondá bágyadt hangon — boldog, nemde? Megnősült?!

— Igen, — mondám.
— Csinos leányt vett nőül?
— Nem, egy középkorú nőt vettem el, a ki sohasem volt csinos.

— Szereti?
— Vonzódok hozzá.
Augusztá sóhajtott.

— Engem senki sem szeretett. Sokan körülrajongtak, de egyik sem közeledett hozzám tiszta igaz szeretettel. Ha őnben nem csalódom Henry, nem jutok idáig!

Akaratlanul is körülnéztem nem hallgatódik e valaki?

— Ne tartson semmitől — mondá keserűen Augusztá — meghalok nemsokára, senki sem fogja tudni ez életben, hogy valamikor ismertük egymást!

— Ez volt utolsó szava hozzám.
— Másnap újra fel akartam keresni
— Az az asszony már meghalt, mondá az ápolóné. Meg akarja egyszer nézni, sir?

Fejemmel bólintottam. Egy terembe vezetett, a hol az égyon mozdulatlan feküdt az én egykori bálványom fehérbe öltözve. Nyakán egy kis medallion volt.

— Arra kért bennünket, hogy ezt a kis tárgyat a nyakán hagyjuk — jegyzé meg közönyösen a nő

A medalliont én adtam neki. Felnyitottam, egy szöke hajított volt benne. Az én hajam a régi időkől, amikor még nem volt deres. . . .

— Ennek a nőnek regénye volt! — mondá az asszony.

— Én egy szót sem szóltam. Másnap rábeszéltem nőmet, hogy menjünk haza. Neki sohasem mondtam el Augusztá regényét!

P.—H.

Közgazdaság.

— Az „Anker“ élet- és járadék biztosító társaságnál 1884. július hóban benyújtott összesen 912 bevallás 1.967.645 firt biztosítandó összeggel, és pedig 535 bevallás 1.025.703 firttal halálesetre, és 377 bevallás 941.941 firttal életre.
Kiállítva lón 474 kötvény 683.966 forinttal halálesetre és 345 kötvény 799.126 firttal életre; összesen tehát 819 kötvény 1.486.092 firttal.
A havi bevétel volt 123.932 firt haláleseti díj és 117.876 firt betételekben összesen: 241.800 firt.
Halálesetekért kifizetett 74.004 firt.
Ez évben benyújtott 4549 bevallás 10.639.747 firttal és kiállított 4224 kötvény 9.568.914 firtal, ugyanezen időben bevételt 2.022.696 firt., — halálesetekért pedig kifizetett 431.266 firt.
A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 12.703.824 firt., és az 1871—84-ik tulajdostársulat (Associatio) eredménye 27.028.514 firt. volt.

Terményárak a debreczeni piacon.

Egy m. mázsa	felső, közép, alsó.		
Debreczen, 1884. szept. 2-án.			
Buza	7.00	6.80	6.60
Kétszeres	6.10	6.00	5.90
Rozs	5.70	5.60	5.50
Arpa	5.50	5.40	5.30
Zab	6.00	5.80	5.60
Tengeri	7.20	7.10	7.00
Köles	6.80	6.70	6.60
Burgonya 1 zsák uj	1.00		
100 kl. szalonna	5000.	49.00	48.00 firt
100 kl. haj.	52.00	50.00	48.00 firt

A vásárbíróság.

Husárok

megállapítva s bejelentve 1884. szept. 3-tól 10-ig.

46 kr. Katona Lajosnál Rózsater 10 szám alatt. Rác Györgynél Czegléd utca 2599 szám alatt.

48 kr. Rác Györgynél Csapó utca 10 sz Rózsater 6 szám alatt.

50 kr. Balogh Jánosnál Mester-utca 1113 sz. a.

Minden többi bejelentett mészárszékekben pedig 52 kr.

Jegyzet: Magyar Gábor három székében 1 kiló hus nyomtaték nélkül a közönség részére 8 krral, — a cs. kir. katonai kórház részére pedig 10 krral drágább.

Debreczen, 1884. szept. 2-án.

Sertés vásár.

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

— szept. 3.

Az üzlet változatlan. — Magyar urasági öreg nehéz — — — — — firt., fiatal nehéz 48.50 — — — — —, közép — — — — —, könnyű 51.50 — 52. Erdélyi nehéz — — — — —, közép — — — — —, könnyű 51. — — — — — 51.50. Romániai bakonyi nehéz — — — — —, átmeneti, közép — — — — —, bakonyi könnyű — — — — —, átmeneti, eredeti nehéz — — — — —, átmeneti, közép — — — — —, átmeneti, Szerbiai nehéz 49. — — — — — 50. — — — — —, átmeneti, közép 49. — — — — — 50. — — — — —, átmeneti, könnyű 50. — — — — — 51.50. átmeneti. — Hízó 1 éves élősúlyban 4% levonással — — — — —, 2 éves — — — — —, öreg — — — — —. Az árak hízalt sertéseknél páronként 40 kilós és 4% százalékos levonással kilogrammonként értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adtak el, vevőknek páronként 3 aranyban vám fejében megtérítettnek.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.)

Arad szept. 3. A király ő felsége a gyakorlatokról 3 órakor visszatért, s lakosztályába vonult az érkezett fontosabb ügyek elintézésére; az udvari ebld elmaradt. Szapary pénzügyminiszter Pécskán megtekinté a kincstári jószágigazgatóságot, onnan visszatért az aradi pénzügyi igazgatóságot látogatta meg s mindenütt teljes megelégedését nyilvánítá.

Bécs szept. 3. A szerb királyipár tegnap délután megérkezett.

Róma szept. 3. Tegnap az inficiált helyeken összesen 151 kolera betegedés fordult elő s 45 haláleset történt.

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vártesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

3. Újvidék. Tisztelt uram! Kérem legyen szives nekem postai utánvétel mellett 5 dobozzal küldeni az ön valóban kitűnő svájci labdacsaiból. Az az öt dobozzal, egy egy dobozban 50 labdacset. 1881. novemberben ugyanezen az uton két dobozzal kaptam öntől s a küldött labdacok igen nagy szolgálatot tettek nekem. Tájékozáslul egy czimlapot zárok ide. Teljes tisztelettel, Sauer Jakab butorgyáros Újvidéken, Magyarorszában. — Brandt R. svájci labdacsa dobozonként 70 krrt kaphatók a magyarországi gyógyszerárakban.

Maria-celli
gyomor-cseppek;
jeles hatású gyógyszer a gyomor minden bántalmái ellen.

es felülmulhatatlan az étvágyhiány, gyomor-nyugtalom, rozsz szaga lehellet, szék, savanyu rebűfűgés, kólika, gyomorurult, gyomorféség, huykőképzés, túlságos nyálkaképzés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha aza gyomorbol ered, gyomorfésés, székszorulat, a gyomor-nak túlterheltsége étel és ital által, gázok, lep- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegcse ára használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Götti Nándor, Tamassy gyógyszerész uraknál, Kun-Szt-Márton Batha Zoltán gyógyszerterében, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerterében és kereskedésében.
Központi szétküldési raktár nagyban és kistestben.

Brady Károly,
„az őrangyalhoz“ ezimstet gyógyszerterében
Kremsierben, Morvaországban.

